خبر

اختصاص ۱۰درصد درآمد نفتی امسال به بخش کشاورزی

● **فارس:** عباس پاپی‌زاده، سخنگوی کمیسیون کشاورزی مجلس گفت: در بررسی لایحه بودجه سال ۹۲ در مجلس، مصوب شد ۱۰درصد درآمد نفتی امسال به بخش کشاورزی تخصیص یابد که با توجه به کاهش درآمدهای نفتی در مقایسه با سال گذشته به ضرر بخش کشاورزی است. امروز در بررسی لایحه بودجه سال ۹۲ در مجلس مصوب شد ۲۰درصد چاه‌های کشاورزی کشور در سال‌جاری با کمک و حمایت دولت برق‌دار شود. سخنگوی کمیسیون کشاورزی مجلس برق‌دارشدن چاه‌های کشاورزی را عاملی برای کاهش هزینه‌های آبیاری و افزایش بازدهی تولید خواند و گفت: در صورت تحقق این عمل تولید بخش کشاورزی افزایش می‌یابد.

مصوبه‌ای که باعث کاهش سرمایه‌گذاری در کشاورزی می‌شود

وی همچنین از تصویب مصوبه‌ای خبر داد که به موجب آن ۱۰درصد از درآمدهای نفتی سال‌جاری که در صندوق توسعه ملی ذخیره می‌شود، به بخش کشاورزی اختصاص خواهد یافت. پاپی‌زاده گفت: در حقیقت این مصوبه باعث کاهش سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی خواهد شد چراکه سال گذشته اختصاص ۱۰درصد از منابع صندوق توسعه ملی به این بخش بود اما امسال تنها ۱۰درصد از درآمدهای نفتی سال‌جاری اختصاص می‌یابد. وی ادامه داد: از سوی دیگر میزان صادرات نفت در سال‌های گذشته حدود ۳/۵میلیون بشکه بود اما امسال در لایحه بودجه صادرات یک‌میلیون و ۳۰۰هزار بشکه پیش‌بینی شده است. وی اضافه کرد: یعنی درآمدهای نفتی کشور به یک‌سوم کاهش یافته است و به همان نسبت سهم بخش کشاورزی نیز کمتر شده است.

تکذیب سقوط جایگاه نفتی ایران در «اوپک»

● **مهر:** وزیر نفت با نامطلوب ارزیابی کردن قیمت‌های فعلی نفت در بازار جهانی، سقوط جایگاه نفتی ایران در اوپک را رد کرد و گفت: از نظر جمهوری اسلامی ایران، صددلار کف قیمت نفت در بازار جهانی است. قاسمی درباره ارزیابی ایران از وضعیت قیمت نفت در بازارهای جهانی در آستانه برگزاری اجلاس اوپک گفت: در حال حاضر وضعیت قیمت نفت در بازار مورد انتظار نبوده و روند قیمت‌ها را مطلوب ارزیابی نمی‌کنیم. وزیر نفت در پاسخ به این سوال که از دیدگاه جمهوری اسلامی ایران قیمت مطلوب برای نفت خام چه نرخی است؟ تصریح کرد: از نظر ما، کف قیمت بازار جهانی نفت صددلار است و قیمت‌های بالای صددلار از نظر ایران در شرایط فعلی، منطقی و منصفانه است. این عضو کابینه دولت دهم با تاکید بر اینکه همواره همزمان با فرارسیدن فصل تابستان یکسری نوسان‌های قیمتی برای نفت خام پیش‌بینی می‌شود، تصریح کرد: در این دوره از سال به طور مرسوم قیمت جهانی طلای سیاه، دستخوش تغییرات و نوسانات متعدد قیمتی خواهد شد. این مقام مسوول با تاکید بر اینکه در اجلاس پیش‌روی اوپک باید درباره وضعیت قیمت جهانی نفت چاره‌جویی شود، تاکید کرد: بر این اساس، ایران با سایر اعضای اوپک درباره قیمت‌های فعلی نفت و نوسان‌های آینده مذاکره خواهد کرد. وی همچنین در پاسخ به این سوال که آیا سقوط جایگاه نفتی ایران در سازمان اوپک را به رتبه پنجم تایید می‌کنید؟ توضیح داد: افت تولید نفت ایران را به هیچ‌وجه تایید نمی‌کنیم و این موضوع صحت ندارد. قاسمی با یادآوری اینکه هم‌اکنون ایران از نظر ظرفیت تولید دومین کشور اوپک پس از عربستان سعودی است، خاطرنشان کرد: تا پایان برنامه پنجم توسعه هم با بهره‌برداری از چندین طرح جدید، ظرفیت تولید نفت خام ایران افزایش بیشتری می‌یابد.

تسهیلات ارزی صندوق توسعه ملی به میادین مشترک و خرید هواپیما

● **تسنیم:** با مصوبه مجلس، اختصاص ۱۸درصد منابع صندوق توسعه ملی به عنوان تسهیلات ارزی به توسعه میادین مشترک و پنج‌درصد برای خرید هواپیما تخصیص داده شد. به گزارش خبرنگار اقتصادی خبرگزاری تسنیم، مجلس شورای اسلامی در جلسه علنی بعد از ظهر خود مفاد بندهای بخش صندوق توسعه ملی لایحه بودجه ۹۲ را به شرح زیر به تصویب رساند. براساس مصوبه مجلس بند ۵ ماده ۸۴ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، موضوع صندوق توسعه ملی در سال ۱۳۹۲ با استناد زیر اجرا می‌شود. ۵-۱، ۱۰درصد از منابع ناشی از اجرای بودجه سال ۹۲ جهت پرداخت تسهیلات به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی به بخش‌های دولتی به طرح‌های توجیه فنی، اقتصادی، مالی و اهمیت متقاضی به صورت پرداخت و بازپرداخت ریالی در بخش آب و کشاورزی تخصیص می‌یابد. ۵-۲، ۱۰درصد از منابع ناشی از اجرای بودجه سال ۹۲ صندوق به صورت ریالی به بخش غیردولتی صنعت و معدن به استثنای بخش ساخت مسکن اختصاص می‌یابد. ۵-۳، مبلغ دومیلیارددلار به صورت تسهیلات ارزی برای قطارهای شهری، کلانشهرها و حمل‌ونقل عمومی شهری اختصاص می‌یابد. ۵-۴، ۱۸درصد از منابع ناشی از اجرای بودجه سال ۹۲ به صورت تسهیلات ارزی به سرمایه‌گذاران بخش خصوصی یا تعاونی برای طرح‌های توسعه بالادستی نفت و گاز با اولویت میادین مشترک با تصویب وزارت نفت بدون انتقال مالکیت نفت و گاز موجود در مخازن و تولیدی تخصیص می‌یابد. البته هزینه‌کرد این ماده در جلسات بعدی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. به استناد ماده ۵-۵، پنج‌درصد از منابع به صورت تسهیلات ارزی برای خرید هواپیما، تسهیلات ارزی با اقساط حداقل ۱۰ساله برای شرکت‌های هواپیمایی غیردولتی ایرانی مطابق با اساسنامه صندوق تخصیص می‌یابد.

لاریجانی، نرخ ارز را به «کمیسیون تلفیق» برگرداند

پیش‌بینی ماندن دلار ۲۴۵۰تومانی

عکس: Getty Images

شرق: در اولین روز بررسی لایحه بودجه در مجلس، علی لاریجانی فرمان برگشت نرخ ارز دوهزارو۴۵۰تومانی به کمیسیون تلفیق را صادر کرد و به همین دلیل اعضای این کمیسیون روز گذشته برای دومین بار تشکیل جلسه دادند تا به دستور رییس مجلس قیمت ارز در بودجه و مکانیزم تعیین آن را بررسی کنند. ایراد اصلی که به ارز دوهزارو۴۵۰تومانی وارد شد بیشتر حول محور عبارت «نرخ روز» بود که برخی از نمایندگان مانند علیرضا محجوب پیشنهاد حذف این عبارت را از متن بند مربوطه دادند زیرا از نگاه آنان مغایر با قانون برنامه پنجم بود و برخی هم مانند رضا عبداللهی فروش مبالغ ارزی حاصل از صادرات نفت خام به نرخ ارز شناور مدیریت‌شده را مطرح کردند که هر دوی این پیشنهادات با مخالفت مواجه شد.به گزارش ایسنا، در این هنگام رییس مجلس خطاب به نمایندگان گفت: «اینکه نرخ روز را از این بند حذف کنیم هم تکلیف را روشن نمی‌کند و اگر قرار باشد این ارز به نرخ روز پیش‌بینی شود یعنی سه هزارتومان خواهد بود.» او افزود: «تکلیف قوه‌مجریه را روشن کنید و قانون را گرد ننویسید که هرکس تفسیری از آن کند. در حال حاضر این بخش مبهم است و اگر در ذهن شما این است که نرخ مبادله‌ای برای ارز حاصل از فروش نفت پیش‌بینی شود، هیاتی را مشخص کنید که این نرخ مبادله‌ای را تعیین کند.» در اوایل اردیبهشت ماه در جریان بررسی لایحه بودجه در کمیسیون تلفیق، ارقام هزارو۷۰۰، دوهزار، دوهزارو۲۰۰ و دوهزارو۴۵۰تومان برای محاسبات نرخ ارز در بودجه مطرح شده بود که نهایتا رقم دوهزارو۴۵۰تومان تصویب شد که با بازگشت این نرخ به کمیسیون تلفیق نرخ دوهزارو۴۵۰تومانی تا روز تصویب مجدد معلق شد. دولت در لایحه بودجه سال جاری نظام ارزی کشور را شناور مدیریت‌شده اعلام کرده است. بر این اساس دولت مکلف است نرخ ارز را حول و حوش دوهزارو۴۵۰تومان نگه دارد یعنی زمانی که نرخ ارز از این میزان بالاتر رفت با تزریق ارز بیشتر نرخ دلار را تا دوهزارو۴۵۰تومان پایین بیاورد و زمانی که نرخ ارز از این رقم پایین‌تر آمد، با جمع‌آوری دلار از سطح بازار، قیمت ارز را تا دوهزارو۴۵۰تومان بالا ببرد.

نرخ ارز تغییر نمی‌کند

با این حال برخی نمایندگان مجلس در گفت‌وگو با «شرق» دلایل برگشت ارز دوهزارو۴۵۰تومانی به کمیسیون تلفیق را به صورت جداگانه اعلام می‌کنند. عضو کمیسیون برنامه بودجه و محاسبات مجلس در خصوص علت ارجاع بند ارزی لایحه بودجه به کمیسیون تلفیق می‌گوید: «نمایندگان مجلس بر تک‌نرخی‌شدن ارز، تاکید دارند و ریاست مجلس هم بر این موضوع تاکید موکد دارد.» غلامعلی جعفرزاده ایمن‌آبادی ادامه می‌دهد: «در سال گذشته اقتصاد ما با ارز چندنرخی مواجه بود و از این محل رانت زیادی به وجود آمده بود، بنابراین نمایندگان در بحث نرخ ارز در بودجه با حساسیت بیشتری وارد شدند.» وی ادامه می‌دهد: «در زمان بررسی کلیات لایحه بودجه، به خاطر مشغله زیاد و خستگی نمایندگان این بند از لایحه خیلی عمیق مورد بررسی قرار نگرفت و اعضای کمیسیون در حالی که از جلسات خسته شده بودند، به این بند رای منفی دادند و این باعث ارجاع مجدد آن از صحن علنی مجلس به کمیسیون تلفیق شد.» این نماینده مجلس اضافه می‌کند: «با وجودی که دولت در سال گذشته نرخ ارز مرجع را به واردات کالا اختصاص داد، اما عملا دیدم که در توزیع کالا نرخ ارز همان نرخ ارز آزاد در نظر گرفته می‌شود و عده‌ای از این فضای به وجود آمده، رانت زیادی می برند.» جعفرزاده ایمن‌آبادی می‌افزاید:«به دلیل از بین‌رفتن این رانت، مجلس پیشنهاد تک‌نرخی‌شدن ارز را دارد و با مسوولان بانک مرکزی هم در این‌باره صحبت شده بود.» به گفته وی مسوولان بانک مرکزی هم نسبت به تک‌نرخی‌شدن ارز نظر مثبت دارند. این عضو کمیسیون برنامه و بودجه در مورد احتمال تغییر نرخ ارز در بودجه سال ۹۲ می‌گوید: «به نظرم نرخ ارز در بودجه همان دوهزارو۴۵۰تومان خواهد بود و تغییری در آن صورت نمی‌گیرد و مسوولان بانک مرکزی هم از این نرخ استقبال کرده‌اند.» وی در ادامه گفت: «البته دولت پیشنهاد می‌داد که به جای تک‌نرخی‌کردن ارز، از ارز تلفیقی برای واردات کالا استفاده کند، دولت با این توجیه که قیمت کالاها در بازار بالا می‌رود، همچنان اصرار داشت که مبنای ارزی در تجارت ارز مبادله و ارز مرجع باشد و مابه‌التفاوت ارز مرجع تا مبادله‌ای را به صورت یارانه به واردکنندگان بپردازد.» این عضو کمیسیون می‌گوید: «اما همانطور که گفتم تجربه ارز چندنرخی و تبعات آن را ما در سال گذشته داشتیم، به همین دلیل با این پیشنهاد دولت مخالفت کردیم و پیشنهاد کردیم که به جای کمک به واردکننده دولت کمک‌های خود را در قالب کارت‌های الکترونیکی به مصرف‌کنندگان بدهد.»

نرخ ارز شناور مدیریت‌شده نبود

سیدناصر موسوی‌لارگانی درخصوص علت بازگرداندن بند لایحه در مورد نرخ ارز به «شرق» گفت: «در لایحه بودجه ارز به صورت مدیریت شناورشده دیده نشده بود به همین دلیل ریاست مجلس بعد از بررسی بندهای مربوط به ارز، دوباره آن را به کمیسیون تلفیق بازگرداند، تا بعد از بررسی مجدد دوباره برای رای‌گیری به صحن علنی مجلس برود.» این نماینده مجلس در مورد نظر پارلمان‌نشینان کشور در مورد نرخ ارز بودجه گفت:«نرخ خاصی در نظر نیست و قرار است در مورد آن در جلسه آتی کمیسیون تلفیق به نتیجه‌برسیم.»

امکان شناورشدن هزینه‌ها و درآمدهای دولت وجود ندارد

هادی حق‌شناس، نماینده دوره هفتم مجلس با استناد به همین نکته به «شرق» می‌گوید: «از آنجایی که نظام ارزی کشور شناور مدیریت شده است، تغییر نرخ ارز در کمیسیون تلفیق به هیچ وجه امکان ندارد.» او در خصوص برگشت نرخ دوهزارو۴۵۰تومانی به کمیسیون تلفیق برای بررسی بیشتر هم می‌گوید: «برخی واژه‌ها اصلاح می‌شوند اما نرخ ارز تغییر نمی‌کند. زیرا اگر قرار باشد نرخ ارز به نرخ روز تعیین شود، تمامی درآمدها و هزینه‌های دولت شناور خواهند بود بدین معنی که روزانه تغییر می‌کنند. اما نظام ارزی شناور مدیریت‌شده این امکان را فراهم می‌کند تا هزینه‌ها و درآمدهای دولت بدون تغییر قابل محاسبه باشند که این امر شفافیت عملکرد دولت را نیز بیشتر می‌کند.» با این وصف، برگشت ارز مرجع به کمیسیون تلفیق اقدامی اشتباه است و به همین دلیل هم امکان تغییر نرخ ارز دوهزارو۴۵۰تومانی به عددهای بالاتر و حتی پایین‌تر وجود ندارد. جدای از این شناورشدن هزینه‌ها و درآمدهای دولت مغایر با اصول بودجه‌نویسی در کشور است که این نیز امکان تغییر نرخ دلار را به صفر می‌رساند.

قهر مردم با بازار خودرو باوجود کاهش قیمت

شرق: با وجود تعیین قیمت خودرو توسط شورای رقابت و ثبات قیمتی بازار اما همچنان قهر مردم با بازار خودرو ادامه دارد. هفته گذشته شرق از وضعیت نمایندگی‌های خودروسازان بزرگ گزارش داده بود و از کمبود خودرو در نمایندگی‌ها و عدم تامین نیاز بازار و نارضایتی نمایندگی‌ها و مردم خبر داده بود. اما در بازار خریدوفروش خودروهای کارکرده که چندوقتی است با هدایت نیروی انتظامی و پلیس راهنمایی از عبدل‌آباد به پارک چیتگر منتقل شده است اما همچنان عبدل‌آباد پاتوق خریدوفروش خودروهای کارکرده است. آرش پرندلو یکی از فعالان این عرصه از قهر مردم با بازار می‌گوید. به گفته وی علت این عدم‌استقبال انتظار مردم از کاهش بیشتر قیمت‌هاست. این در حالی است که روز گذشته جمشید پژویان رییس شورای رقابت از برنامه این شورا برای ورود به حوزه قیمت‌گذاری مواد اولیه مورد استفاده در تولید قطعات خودرویی خبر داده که تحقق این موضوع کاهش قیمت خودروهای داخلی را به دنبال خواهد داشت. به گفته پژویان اگر مردم چشم‌انتظار تغییر در قیمت خودرو هستند، یا باید پارامترهای دخیل در تولید تغییر کند یا با توجه به درخواست خودروسازان، شورای رقابت در دستورالعمل قیمت‌گذاری تجدیدنظر کند. جمشید پژویان البته اعلام کرده که گام بعدی شورای رقابت در حوزه خودرو، بررسی (قیمت) نهاده‌های خام موثر در صنعت قطعه و خودرو خواهد بود.

بنابراین به نظر می‌رسد درصورتی که شورای رقابت موفق شود قیمت مواد اولیه اساسی مانند فولاد، مس، آلومینیوم و پتروشیمی را به‌صورت عادلانه و منطقی تعیین کند، نرخ بسیاری از محصولات و مصنوعات داخلی به ویژه خودرو نیز کاهش خواهد یافت.

اکبری یکی دیگر از فعالان بازار، خرید و فروش‌های انجام‌شده را محدود به خودروهای مدل پایین که سال تولید آنها از ۸۷ به پایین است می‌داند و علت آن را وجود مشتریان خاص این مدل از خودروها که اکثرا شهرستانی هستند و به‌طور همیشگی مشتری پروپاقرص این تیپ از خودروهای کارکرده هستند. در حال حاضر اکثر مشتریان بیشتر به دنبال خودروهای پژو۲۰۶ و ال۹۰ هستند، درصورتی‌که این خودروها در بازار کم شده است پژو۲۰۶ صفر کیلومتر در بازار به قیمت ۳۳میلیون‌تومان عرضه می‌شود این در حالی است که قیمت این خودرو تا ۳۸میلیون‌تومان نیز رسیده بود. پژو پرشیا مدل سال هم که کمترین نوسان را نسبت به دیگر خودروها داشته است، ۳۲میلیون‌تومان خرید و فروش می‌شود. پراید مدل ۹۰ نیزکه هفته گذشته به قیمت ۱۴میلیون‌و۲۰۰هزارتومان خرید و فروش می‌شد، روز گذشته قیمت آن به ۱۳میلیون‌تومان رسیده بود اما نکته جالب در خودروهای صفر در این است که هنگام تحویل خودرو از نمایندگی یا خرید آن از بازار، قید شدن مدل ساخت خودرو در سند به سال ۱۳۹۱ است. این در حالی است که همه‌ساله از بهمن‌ماه در سند خودروهای تحویلی مدل سال بعد قید می‌شود. اما در حال حاضر در خودروهای تولیدی شرکت سایپا اتاق ۹۱ ولی سند ۹۲ ذکر می‌شود و در خودروهای تحویلی ایران‌خودرو سند و اتاق مدل ۹۱ است و یک برگ الحاقی به آن پیوست شده است. به گفته فعالان بازار علت این نوع تحویل پر بودن انبارهای این دو خودروساز بزرگ از خودروهای تولیدشده در سال قبل است. به گفته اکثر فعالان بازار این روند کسادی بازار تا بعد از انتخابات ریاست‌جمهوری ادامه دارد و بعد از انتخابات برنده شدن چه شخصیتی روند صعودی یا سقوطی بازار را تعیین می‌کند. به گفته آنها اگر برنده انتخابات از طیف دولت باشد قیمت‌ها روند صعودی خواهد گرفت و اگر برنده هاشمی‌رفسنجانی باشد به احتمال زیاد قیمت‌ها کاهش پیدا خواهد کرد.

خبرگزاری مجلس بورس را دگرگون کرد

ایرنا: صبح دیروز بورس تهران در حالی معاملات خود را آغاز کرد که با تشکیل صف فروش و کاهش قیمت در نمادهای پالایشگاهی و پتروشیمی مواجه شد. تعجب اکثر فعالان و سهامداران از این وضعیت به این دلیل بود که روز گذشته کمیسیون تلفیق مجلس مصوبه‌ای داشت که در آن با عدم پرداخت سهم ۲۶درصدی از صادرات فرآورده‌های نفتی شرکت‌های پالایشگاهی و پتروشیمی به صندوق توسعه ملی، موافقت شده بود. اما صبح دیروز خبرگزاری مجلس شورای اسلامی (خانه ملت) با انتشار خبری نوشت «پالایشگاه‌های غیردولتی موظف به واریز ۲۶درصد از درآمد صادراتشان به صندوق توسعه شدند.» این درحالی است که در متن خبر آمده است: با پیشنهاد محمدرضا باهنر و تصویب نمایندگان عبارت «شرکت‌ها و پالایشگاه‌های غیردولتی، مشمول مفاد جزو (۱) بند (ح) ماده (۸۴) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری‌اسلامی ایران نمی‌شوند» از جزو ۲ بند ۳ لایحه بودجه حذف شد و به این ترتیب شرکت‌ها و پالایشگاه‌های غیردولتی مانند پالایشگاه‌های دولتی موظفند که ۲۶درصد از صادرات گاز طبیعی، پس از کسر ارزش گاز طبیعی وارداتی را به‌حساب صندوق توسعه ملی واریز کنند. تفاوت تیتر انتخاب شده برای این خبر و متن آن کاملا مشهود است. علاوه‌بر این تفاوت که بسیاری از فعالان بازار و رسانه‌ها را به اشتباه انداخت، باید به این نکته نیز توجه داشت که منظور از شرکت‌های غیردولتی صادرکننده گاز چیست؟ چراکه صادرات گاز توسط دولت انجام می‌شود. این ابهام و تایید و تکذیب خبرهای منتشر شده در این زمینه باعث شد تا موضوع برای بازار شفاف نشود. پایگاه اطلاع‌رسانی بازار سرمایه نیز در ابتدا همان خبر خبرگزاری مجلس را منعکس کرد اما پس از اینکه روند بازار تغییر کرد به اصلاح تیتر خبر و منعکس کردن بحث صادرات گاز اشاره کرد که چندان فایده‌ای نداشت. آثار مخرب و منفی تیترها و خبرهای منتشر شده نارضایتی اغلب فعالان بازار را به همراه داشت تا جایی‌که برخی سهامداران در تماس با ایرنا خواستار شفاف‌سازی در این زمینه شدند. این عده از سهامداران معتقدند خبرسازی‌ها در این زمینه پس از مصوبه دیروز مجلس نوعی شیطنت و سیاسی‌کاری برای برهم‌زدن جو بازار بوده است. اما باید توجه داشت که تصمیم‌گیری براساس تیترهای خبری و انجام معامله تحت تاثیر صف‌های خرید و فروش، از مواردی است که دامن‌گیر برخی فعالان بازار شده است درنهایت بازار تحت تاثیر اخبار و شایعات منتشرشده، با کاهش قابل‌توجه حجم و ارزش معاملات روبه‌رو شد و شاخص کل نیز بیش از ۵۴۹ واحد کاهش را تجربه کرد. در هیاهوی بازار و سرگردانی سهامداران، شرکت‌های پتروشیمی خراسان و هلدینگ پتروشیمی خلیج‌فارس، معاملات پرحجمی را شاهد بودند. پتروشیمی خراسان دیروز داد و ستد بیش از ۴۰میلیون سهم را شاهد بود که عمده عرضه‌ها توسط فروشندگان حقیقی رقم خورد. در گروه پتروشیمی و پالایشگاهی اغلب نمادها با کاهش قیمت و صف فروش همراه شدند که تحت تاثیر اخبار منعکس شده از مجلس بود. جو منفی بازار همچنین گروه‌های معدنی و فلزی را هم بی‌نصیب نگذاشت و اکثر نمادهای پرطرفدار این گروه‌ها را با صف فروش مواجه کرد. در گروه‌های قند و شکر و محصولات غذایی نیز افزایش تقاضای فروش و کاهش قیمت در اکثر نمادها دیده می‌شد. شرکت‌های کشت‌وصنعت چین و درخشان تهران، دیروز به لطف گره معاملاتی با افزایش قیمت روبه‌رو شدند. جو منفی بازار دیروز گروه سیمانی را هم در بر گرفت و بیش از نیمی از نمادهای این گروه را با کاهش قیمت مواجه کرد. گفتنی است، کاهش قیمت اکثر شرکت‌ها سبب شد تا ارزش بازار به کمتر از ۲۲هزارمیلیاردتومان برسد.

مقایسه اقتصاد کنونی با دوره جنگ توسط آخوندی

شرق: شبیه‌سازی حال و روز این روزهای اقتصاد ایران به آنچه در دوران جنگ به ثبت رسیده است به دفعات توسط کارشناسان مختلف اقتصادی و سیاسی عنوان شده است. بنا به گزارش خبرآنلاین، عباس آخوندی در گفت‌وگو با این رسانه گفته است «وضع اقتصادی زمان جنگ قطعا از دوره فعلی بهتر بود.» وی در این گفت‌وگوی مفصل گفته است که: «اگر بخواهید تحلیلی منصفانه کنید، باید در چارچوب زمانی خودش تحلیل کنید. آن زمان را باید در چارچوب زمانی خودش تحلیل کرد. زمانی که درآمدهای نفتی بسیار پایین بود؛ آنچه هم که وجود داشت برای جنگ هزینه شد. به اضافه اینکه مشکلات سازماندهی پس از پیروزی انقلاب اسلامی وجود داشت. مساله تکنوکراسی ایران مستقر نشده بود. مشکلاتی هم در درون نیروهای نظامی بود. من آن زمان رییس ستاد پشتیبانی جنگ و جهاد سازندگی بودم و هنوز آرایش جبهه مشخص نبود. این زمان را مقایسه کنید با ۳۰سال پس از پیروزی انقلاب که نهادها شکل گرفته است. اصلا این دو را نمی‌توان با هم مقایسه کرد. به نظر من قیاس مع‌الفارق است.» وی در ادامه این مصاحبه گفته است «خیلی‌ها برای تحلیل وضع اقتصادی موجود می‌آیند و بر هدررفتن ۸۰۰میلیارددلار ارزش نفتی تاکید می‌کنند. به نظر من دو اتفاق مهم‌تر در این دوران از بین رفته است. نخست سرمایه اجتماعی ملت ایران که آسیب دیده است. این موضوع اصلا قابل مقایسه با ارزش دلاری نیست. دوم اینکه نظام فن‌سالاری ایران که اساسا اداره کشور براساس آن صورت می‌گیرد، دچار لطمه‌های خیلی جدی شده است. بنابراین اساسا وقتی وارد دوایر دولتی و بنگاه‌ها می‌شوید - حتی بنگاه‌های خصوصی- به دلیل نوع رابطه‌ای که با دولت دارند، مشاهده می‌کنید که کارآیی سیستم‌ها به‌شدت پایین آمده است. درواقع کسی به کسی پاسخ نمی‌دهد چراکه هرج‌ومرجی در نظام اداری وجود دارد. این وضعیت کاملا اثر خودش را در بخش خصوصی گذاشته است. چون نظام توزیع منابع براساس یکسری تصمیم‌های لحظه‌ای و بدون داشتن استراتژی صورت گرفته است.» آخوندی در ادامه در تحلیل وضعیت اقتصادی کشور ضمن اینکه گفت این دوره اصلا تحلیل علمی ندارد ابراز داشت: «در این دوره چیرگی سیاست، آن هم از نوع پوپولیستی‌اش را بر اقتصاد داشتیم. تقریبا که نه تحقیقا تمامی تصمیمات اقتصادی که در ایران اتخاذ شده، ریشه سیاسی داشته است. بر این اساس شما نمی‌توانید اساسا با معیارهای اقتصادی بیایید آنچه اتفاق افتاده را تحلیل کنید.» در ادامه خبرنگار از وی می‌پرسد که یعنی طرحی مانند هدفمندی یارانه‌ها هم اینگونه است؟ آخوندی در پاسخ می‌گوید که: «حتی هدفمندی یارانه‌ها هم اینگونه است. من موردی را نمی‌دانم که در این دوره اخیر در رابطه با آن تصمیم‌گیری شده باشد و بتوان آن را در یک چارچوب اقتصادی تحلیل کرد. همه اینها در یک چارچوب اقتصادی ـ سیاسی و با هدف بیشینه کردن رای صورت گرفته است. بنابراین دوستانی که خیلی تلاش می‌کنند که بیایند و این دوره را با معیارهای اقتصادی ارزیابی کنند، تعبیر من برای آنان این است که دارند «سراب را آزمون علمی می‌کنند» سراب وجود خارجی ندارد بر این اساس چه چیزی را آزمون علمی می‌کنند. همین است که وقتی از من پرسیده می‌شود که بررسی اقتصاد موجود به چه شکلی است پاسخ می‌دهم سوال از ریشه مشکل دارد. علت آن هم اینکه نمی‌توان رفتار دولت را در چارچوب علم اقتصاد آزمون کرد و باید در سیاست آن را سنجید و آن هم با اهداف کوتاه‌مدت یک محفل خاص.» در ادامه وی برنامه رییس‌جمهوری و دولت آینده را اینگونه ارزیابی می‌کند: «به نظر من اصلی‌ترین مساله رییس‌جمهوری آینده بازگرداندن اعتماد به جامعه ایرانی است. بی‌اعتمادی تبدیل به ویروس واگیر دارشده که از مرزهای اقتصاد گذشته و بنیان خانواده‌ها را تهدید می‌کند. در حوزه اقتصاد بازگرداندن ثبات به بازار اصلی‌ترین مساله است. کنشگر اقتصادی چه سرمایه‌گذار و چه خریدار باید اطمینان حاصل کند که بازار باثبات است تا براساس برنامه درازمدت یا حداقل میان‌مدت تصمیم‌گیری کند و از تصمیم‌های فرصت‌طلبانه و کوتاه‌مدت دست بردارد. زیربنای همه اینها احترام به حقوق شهروندان به‌ویژه رعایت حقوق مدنی آنان است. ریشه مشکلات این است که تحت عنوان یاری رساندن به مردم کرامت انسانی آنها نادیده گرفته شده و آنها تبدیل به رعایای دولت شدند. شهروندی که حقوق مدنی‌اش رعایت نشود، چاره‌ای جز دست زدن به اقدامات کوتاه‌مدت ندارد.»

سرگشاده

ضرورت بازسازی سرمایه اجتماعی و قانون‌پذیری

سعید شیرکوند
معاون اسبق
وزیر اقتصاد و دارایی

● ارثیه دولت نهم و دهم برای دولت بعدی از دو جنبه قابل بررسی است. یکی از نظر سخت‌افزاری و سرمایه‌های فیزیکی و اقتصادی که این دولت در عرصه‌های مختلف برای دولت بعدی به‌جای گذاشته است که این موضوع از ابعاد مختلف قابل بررسی است. از آن جمله می‌توان عدم سرمایه‌گذاری‌های زیربنایی، برجای گذاشتن بدهی‌های بسیار سنگین در بخش‌های مختلف و برهم زدن نظام اجرایی مبتنی بر چارچوب‌های شناخته‌شده اقتصادی را نام برد که تمام این موارد قابل تبدیل شدن و محاسبه به ارزش ریال نیز است و می‌توان محاسبه کرد که چه حجمی از سرمایه ریالی و ارزی طی هشت سال گذشته در چه بخش‌هایی به کار گرفته شده و چه پیامدهایی را به دنبال داشته است. از پروژه‌های نیمه‌تمام مسکن مهر گرفته تا طرح مربوط به توزیع سهام عدالت و همچنین سیاست موسوم به طرح‌های زودبازده و برهم‌ریختن سیاست‌های پولی و بانکی که موجب شکل‌گیری بدهی‌های معوق اشخاص حقیقی و حقوقی به سیستم بانکی و بدهی‌های دولت و شرکت‌های وابسته به دولت به سیستم بانکی و همچنین بدهی‌های سیستم بانکی به بانک مرکزی شده که تماما در دولت آینده به عنوان عوامل بازدارنده و محدودکننده و شکل‌دهنده معضلات و مشکلات جدی به‌شمار خواهند رفت. البته هر کدام در جای خود قابل بررسی و تجزیه و تحلیل هستند.

اما به نظر من ارثیه نامطلوب بزرگ‌تری که این دولت برای دولت بعدی بر جای گذاشته است، تخریب بسیار گسترده سرمایه‌های اجتماعی کشور است. یعنی دولت طی سال‌های زمامداری خود گاهی از مرز قانون‌گریزی نیز فراتر رفته و قانون‌ستیزانه بسیاری از سازوکارهای قانونی کشور را زیر پا گذاشته است. تاکیدات بسیار گسترده دولت قبل از روی کارآمدن و حتی در سال‌های اولیه پس از به قدرت رسیدن به مساله مبارزه با فساد اقتصادی که هیچ‌گاه در یک قالب عالمانه تعریف نشده و مورد پیگیری قرار نگرفته تا بی‌توجهی دولت به تمامی اسناد بالادستی اعم از سند چشم‌انداز و قانون برنامه پنج‌ساله و حتی قوانین بودجه سنواتی از چنان دامنه گسترده‌ای برخوردار شده که فرآیند بودجه‌ریزی در کشور را از حیز انتفاع ساقط کرده و در این دوران خود را همواره بی‌تعهد به اجرای قانون تعریف کرد.

دامنه این تخریب سرمایه اجتماعی در قالب وعده‌های بی‌پایه و همچنین آمارهای غیرواقعی و گسترش روزافزون فرهنگ تملق در کشور از آنچنان عمقی برخوردار است که دولت‌های بعدی سال‌ها باید تلاش کنند تا در این کشور «قواعد بازی» را نهادینه کرده و کشور را در یک مسیر عالمانه قرار دهند. گستره این بی‌توجهی به سرمایه اجتماعی امروز در رفتار و کردار بخش‌های زیادی از مدیران عالی، میانی و مردم عادی نیز قابل مشاهده است. بر این اساس مهم‌ترین وظیفه دولت آینده بازسازی قانون‌پذیری و سرمایه اجتماعی کشور است تا با بهره‌گیری از توان علمی و کارشناسی کشور و تجارب پیشین مورد غفلت قرار گرفته شده، بتوانیم اقتصاد را در ریل مناسب خود قرار دهیم.

دامنه این بحث را می‌توان به حوزه‌های مختلف نیز تعمیم داد و با بهره‌گیری از یک روش مناسب و مطلوب مقوله‌ای مثل پرداخت یارانه‌های نقدی را که امروزه به عنوان یک معضل جدی در اقتصاد کشور خودنمایی می‌کند، ساماندهی مجدد کرد. آنچه امروز در کشور ما تحت عنوان هدفمندی یارانه‌ها به اجرا گذاشته شده است، کمترین تاثیری در هدفمندی یارانه‌ها نداشته؛ بلکه تنها به صورت پرداخت نقدی یارانه بدون یک برنامه‌ریزی دقیق و همه‌جانبه به اجرا گذارده شده است. بازنگری در این سیاست‌ها و اجرای هرچه دقیق‌تر بسیاری از این سیاست‌ها می‌تواند در اقتصاد کشور نقش مثبتی را به ارمغان بیاورد.

اکنون در آستانه برپایی دولتی جدید و با در اختیار داشتن فهرست آسیب‌هایی که در این سال‌ها بر کشور وارد شده است و همچنین دلایل و عوامل آنها، موضوع مهم آن است که دولتی مدیریت اجرایی کشور را در اختیار گیرد که منحنی نزولی فعلی را تغییر انحنا دهد تا با اجرای برنامه‌هایش به صورت صعودی بالا رود. پس از این تغییر، شرایط بهتر شده و می‌توان در سال‌های بعدی آنچه در این دوران از دست داده‌ایم را به دست آوریم.

بریده اخبار

ایسنا: معاون اقتصادی بانک مرکزی: اختلاف در آمارهای بانک مرکزی و مرکز آمار معمولا یک تا دو درصد است، این اختلافات می‌تواند به سبد هزینه خانوارها، روش‌های محاسبه و منطقه جغرافیایی آمارگیری مربوط شود ولی هردو آمار از نظر مبنا درست است.

تسنیم: محمدحسین برخوردار، رییس مجمع عالی واردات: درحال حاضر کالاهایی که وارد می‌شود با ارز مرجع است، اوگفت: دلیل عدم ترخیص برخی کالاها و ماندن آن در گمرک برای هماهنگی بانک مرکزی با واردکننده است.

سیدمنصور غیبی‌حیات: طرح شرکت نفت فلات قاره برای توسعه ۱۲ میدان و مخزن جدید ایران در خلیج‌فارس شامل ۱۲ میدان و مخزن جدید، هشت مخزن مشترک است که در بعضی از این میادین مانند سیری E بعضی لایه‌ها توسعه یافته است، اما در لایه‌های پایین‌تر مخازن دست‌نخورده‌ای وجود دارد.